

Szerkesztői iroda:

Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az erdélyrészi m. közművelődési egyesület.

— Kivonat az egyesület munkaprogramjának vázlatából. —

Jövő decz. hó 12-én fogja az erdélyrészi közművelődési egyesület igazgató-választmánya tárgyalni azt a munkaprogramot, melynek bő kivonata alább következik. Akkor az egyesület iránt országsszerte mutatkozó lelkesedés, hogy a teendőik körvonala felől e vázlat közlésével az aldozó magyar közönséget tájékoztatni köteleesség. A közölt kivonat természetesen csak javaslat értékével bír s miután minden alapító tag az egyesület igazgató-választmányának is tagja, joguk van az alapítóknak a program irányására a nevezett ülésben böles belátásuk szerint befolytani. A kidolgozást egy 7 tagú bizottság eszközölte.

Az egyesület munkálkodási tervének megállapításánál véleményünk szerint a következő irányokban kell mozognunk:

Először is megállapítandó, melyek legyenek és minő módra valósíthatók meg a közművelődési, közgazdasági intézmények és rendszabályok, melyek egyesületünk célja érdekében szükségesek.

Másodsor: minő módon hajtsa be a már aláírt tagsági díjakat s minő módon szerezzen új tagokat s ezek díjain kívül egyéb jövedelmi forrásokat.

Harmadsor: meghatározandó működése egész területén a közművelődési és közgazdasági intézmények tekintetében a szükséglet, mi végből e területnek ily szempontból való térképe készítenendő el.

Negyedsor: miután az ekként megállapított szükséglet fedezésére az egyesület csak korlátolt erővel rendelkezik, addig is, míg vagyoni erejét újabb tagok gyűjtése, újabb adományok s jövedelmi források nyitása által a szükséglet mértén fokozni bírja, meglevő anyagi erejéhez képest állapítandó meg a legsürgösebb teendők sorozata.

Ötödsor: mely egyesületekkel s mily módon kelljen összeköttetésbe lépni?

Hatodsor: meghatározandó a fiókok teendője.

Ezen főbb irányokon belül a mi az első pontot illeti, mily módon hozhatja létre, illetve segélyezheti ezen egyesület az alapszabályaiban körülírt intézeteket? mindjárt ki kell fejeznünk abbéli meggyőződésünket, hogy a fő súlypontot a közművelődési intézmények létesítése, illetve gyámolítására kell fordítani, és pedig azért, mert a műveltség eltekintve nemzeti és hazafias jelentőségétől, már magában gazdasági értékkel is bír, de meg azért is, mert egyesületünk jó ideig korlátolt anyagi erejét nem szabad elforgácsolnunk, mert egyesületünk nincsen nagyobb szabású közgazdasági intézmények létesítéséhez vagy segélyezéséhez szükséges vállalkozási, üzleti ügyesség, tájékozottság birtokában, de oly szervezete, oly közgei sincsenek, a melyek segélyével ilyenekre állandó befolyást, ellenőrzést gyakorolhatna. Ugyanis tagjai a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből állanak, igazgatási szervezetének bonyolultnak kell lenni, másrészt pedig nagyjában csak ingyenes, tiszteletbeli közgekre szabad támaszkodnia, továbbá célja emberbaráti, nemzeti, nem valamely osztály külön érdekében alapuló; mint ilyen tehát közgazdasági vállalkozásra nem alkalmas, már pedig közgazdasági intézményeket mindig vagy az alapítók haszna, nyeresége, vagy bizonyos osztályok, földbirtokosok, iparosok különös érdeke bír teremteni, vagy ha ezek is hiányoznak, az állannak kell hatalmával a hiányt pótolni.

A művelődési intézményekre kell ennél fogva működésünknel a fő figyelmet fordítani, mert ilyenek létesítése és vezetése inkább módunkban áll, s mert általuk gazdaságilag is segítjük a magyarságot, midőn oly intézményekkel látjuk el, a minőket szegénységben magának teremteni nem tudna.

S ha, a mint hisszük, az eloláhosodás fő oka a magyarság elszegényedése s a szegénységben a szegényebb sorsu oláhal egyház, iskola, szokás tekintetében egyforma életmódra való lépés, ugy magyar iskolát, templomot biztosítva neki, megmentjük a kényszerűtől, hogy olcsóbb oláhal templomot, iskolát, papot legyen kénytelen elfogadni.

Itt első sorban az egyházak segélyezésére kell figyelmünket fordítani; az egyház a nemzet legnagyobb részének első és legfőbb, mondhatni egyetlen művelődési intézménye, mely századok folyamán annyira szívéhez nőtt,

lényének oly természetes kiegészítő részévé vált, a minő az iskola magára, az egyháztól külön, századok mulva is alig lesz.

Az egyházak támogatására nézve alapulvul kimondandónak tartjuk, hogy egyesületünk azon egy feltételen kívül hogy segélye magyar nyelvű lelkészet és tanításra fordítandó, semmi más beavatkozást nem igényel magának az általa segélyezett egyházak és iskolák ügyeibe, fenntartván magának mindig a döntést arra nézve, mely egyházakat vagy iskolákat tart segélyezendőnek, mindazáltal arra törekedve, hogy a segély lehetőleg az egyházi főhatóságok, mint rendszerint legilletékes s legjobban informált testületek előre kikerendő véleménye alapján s annak tudata s beleegyezésével történjék.

E végből kérdés intézendő a róm. kath., ev. ref. és unit. egyházi főhatóságokhoz, mely egyházakat és iskolákat tartják első sorban segélyezendőnek, a mire az egyesület a saját tervébe inkább beillőket is vesz fel s arról a főhatóságokat értesíti s vele megegyezésre jutni törekszik, mi a nevezett hatóságok hazafias szellemét tekintve, akadályokba ütközni bizonyára nem fog, de az egyházi főhatóságok beleegyezésének kinyerése föltétlenül szükséges, az egyes egyházak azoknak csak alárendelt tagjai, részei lévén.

Az egyházak segélyezése állhat a lelkész javadalmasításának javításából, vagy ugy, hogy az bizonyos évi segélyben részesítetik, vagy ugy, hogy neki a főkegyház gyakoribb meglátogatása fejében bizonyos általán nyújtatik, szegényebb hívek részére kiszakítandó stolaris alaphól oly helyeken, a hol épeu a stolarizetés miatt lehet az eloláhosodást tartani, segédlelkész tartásából, a hol azok ellátása az anyaegyház részéről lehetetlen főkegyházak anyaegeyházra emelésének előmozdításából, az egyházi épületek, szerelvények hiányainak pótlásából.

Az egyházi iskolák segélyezése állhat az iskolapénznek a szegény tanulók részére való megfizetéséből, azok élelmezési, gyógyítási és tanszer szükségleteire való segítségéből, az iskola szerelvényeinek a tanító javadalmasításának pótlásából, segédtanító tartásából, az iskola épület jó karba helyezéséből a tanítványok s a tanítók részére adandó jutalmazásokból.

Azt hisszük, a tanítók jutalmazását a nem magyar nyelvű iskolákban is fel kell vennünk munkatervünkbe oly esetekre, midőn az ily iskolákban különös eredmény éretik el a magyar nyelv tanításában s a midőn ily jutalmaink nem idéznek elő az iskola fenntartásánál visszatetszést.

Az iskolák tekintetében működésünk eleve a meglevő felekezeti iskolák segélyezésére fog főleg irányulni s csak később foghatunk önálló saját iskolák felállításához, már annál fogva is, mert ilyenek költségei a tanító fizetését, az iskola helyiség bérét vére, évi 500 frtra minden esetre rugnak. Saját iskoláinkat oly helyeken kell álltanunk a hol sem felekezet, sem állam magyar nyelvű iskolát létrehozni nem tud, s a melynek vidékén több községben elszórva élnek magyarok.

Azon helyek, a hol bizonyos község csoportban közel egymáshoz itt 20, ott 30, ott 10, ott 70 magyar lélek el különösen érdemlik figyelmünket, ezek elvezetésétől inkább lehetvén tartani. Ezen szörványos, de mégis bizonyos fokig élő magyar szigeteken esetleg külön iskolával, a mellé állítandó táptintézzel, vagy az élelmezés valamely formájával, vagy a vándortanítói intézménnyel kell segíteni. A vándortanítói intézményt az elemi oktatásban csak mint eszmét kívánja a bizottság megpendíteni, s annál a papság közreműködésére számít.

Egyesületünknek ugy saját iskoláiban, mint az általa segélyezettben az iskolapénz elengedését, saját iskoláiban a tanítás ingyenességét, tanszerek, élelmi szerek, ruhanevelés osztogatását stb. lehetőleg fel kell karolnia, mi végből rongyos együletek keletkezésére, a más községbeli gyermekek élelmezését lehetségesítő társulatokra is be kell folynia, sőt a betegségek, halálozások fajunk iskolalátogatóinak számára nagyon is befolyvón, ezéülkuli ki kell tűznünk a gyógyszerzek osztását is az iskolakötelesek részére s e végből a gyógyszerzárakkal a legkedvezőbb árak iránt az egyezésre lépést.

Az óvodákat különösen nyári időre berendezendőnek tartja a bizottság, minthogy tulnyomó számban nem városi helyeken lesz rájuk leginkább szükség.

A népkönyvtárak és olvasó körök létrehozása első sorban pénzügyi kérdés, másodsorban az egyén megtalálásától, ki azokat vezesse, az érdeklődést iránytunk ébren tartani.

A hazafias iratok, melyeket egyesületünk német és román nyelveken kiadni fog, a hazai történelem, nép és földrajz körében mozgóknak legyenek, de lehetnek arra alkalmas magyar költői, elbeszélő munkáknak, meséknek, gyermek és ifjúsági iratoknak fordításai, az illető nép jelleméhez alkalmazott átdolgozásai is; a mit bennük kerülni kell az az egyenes irányzatosság, a polemikus hang. A nemzetiségi torzalkodások fölött álló pozitív hazafias szellem legyen átitatójuk, melynek az ellentétekről nincsen tudomása. Ily iratok, a magyar történelmi felfogás alapján írva, a fordítások a magyar képzelem és érzésmód visszaadására szánva nagyon alkalmasok lehetnek a nyelvi különbségek dacára is közös hazafias érzés fejlesztésére s ama jobb jövő előkészítésére, midőn a románság és százság velünk kezét fogva dolgozandnak.

Sokat ugyan nem fordíthatunk a románság és százság művelődésére, de kétségtelen, hogy csak ugy fogunk velük jobb viszonyok közt élni, ha a román mai bárdolatlan voltából műveltebb színvonalra emelkedik, a százság pedig pedig megerlelt, idegen földről táplált műveltségét hazafissal eszerelendő föl.

(Vége köv.)

Lóte Lajos temetése.

Nov. 16.

A tovatűnt létnek az igaz fájdalom, az őszinte gyász által megszentelt első napja szomorú emlékeinel fogva még soká emlékezetes marad széles körben az igazak és nemeselek előtt. Ugyanis e napon adta át Bethlen-főtanodánk az anyaföld kebelének egyik kitűnő emlékü tanára Lóte Lajosnak halandó részét. — Megható ünnepe volt az a mély részvétel és hálás kegyeletnek. A főtanodai ifjúság, melynek tekintélyes része a kialudt nagy szellem fényes világánál tanult meg lelkesülni a tudomány templomának örök javaiért, halhatatlan eszméiért, a jog, az igazság rendületlen hajnokát s a nemes, munkás barátot gyászoló tanártársak, az emberbarátok, kikben az elhunytak rövid, de érdemekben gazdag élete szeretetet és tiszteletet, halála őszinte fájdalmat ébresztett: megjelentek ravatalánál, hogy végbucsat vegyének a nyugalom mély és hosszas, hosszas álmába merült vándortól.

A theol. dalkar gyász-hymnusa után dr. Kovács Ödön theol. professor emelt mély vallásos hittől áthatott, eszmékben gazdag buzgó imát az egék urához, fájdalmas meghatottságtól reszkető hangon vigasztalást kérve a kesergő szíveknek a kikutathatlan Bölcsességétől, a vigasz ama kiapadhatatlan kútfejtől. A mélyen megható gyászima elhangzása után átvették az elhunyt tetemeit tanártársai, majd tanítványai s a gyászoló sereg a bánat súlyos terhelével szívében, — a főtanodai zenekar bus accordjai mellett megindult a pihenés, az örök nyugalom hazája felé. Közvetlen a koporsó előtt a gyászkozi haladt a ravatalra helyezett koszorúkkal megrakottan, igénytelen zálogaival a halhatatlan emléke iránti őszinte tiszteletnek és hódolatnak. Ezek közül fölemlíjük a legmélyebben sujtott gyászoló apósnak, id. Gáspár János kir. tanácsos tanfelügyelőnek, a főtanoda tanári karának és ifjúságának koszoruit. Ez utóbbit Bartha Zsigmond s. tanár helyezte a megboldogultnak koporsójára.

A sírkertben az ifjúság által körülvett felnyitott hantok felett Váro Ferencz tanár érzelmes, meghatott hangon vett bucsut tanár társai, a hű barátok s kesergő család nevében a „tudomány templomának avatott építő művésztől”, a jellemszilárd „bátor hadakozó férfitől” a következő művészileg kidolgozott beszéddel:

„Ne sirjatok, hiába kesergünk, hisz a természet törvénye teljesült be. Lassan, de jaj, korán; nem váratlanul, de jaj, körlehetetlenül. Látjátok, mik vagyunk: bizony por és hamu vagyunk. Virág nyit és hervad; sudárba szökken és lekorhad a cserfa. Minden csak tűnemény, muló jelenség, erők fölbomlása, átalakulása; tegnap kezdet, születés a neve, ma halál, enyészet — minden-

esetre törvény, az erő és anyag, a testi természet változhatatlan törvénye. Kicsoda tudta és érezte azt közöttünk jobban, mint te, elköltöző társunk, barátunk. Ugy tetszik mintha te magad mondanád nekünk: a szabály változhatatlan, hiába sirtok. A megmészárolt kutattad, hirdeted életben, annak gondolatával vigasztalod, oh vigasztalás is, koporsódból azokat, a kiket tiednek mondtál, s kik téged övének vallottak, vallani is fognak, ki szeretettel, ki pedig büszkeséggel övének; a kiknek lelkében nem fogsz elmúlni, mert úgy éltél közöttük, mintha semmit sem tudnál a mulandóságról. Mert úgy ismerted az örök változások törvényének egymásból folyó ezikkelyeit, úgy értetted érvényességüket, úgy magyaráztad alkalmazásukat, hogy azoknak következetessége, szilárúsága tenen életednek is elve, jellemmednek kulcsa lön. Az akarat ingadozó szabályait gondolatban a természet törvényei mellé állítottad, s a kétféle törvénynek nem a különbségeire, hanem lényegök egységére fordítottad figyelmet. Törvény — törvény. És azért nem volt az emberalkotta szabályoknak sem pontosabb betöltője, betöltésök hajthatatlanabb követelője náladnál.

Szellemednek hivatása vala buvárolni a számlálható dolgokat, és megismerni a megmérhetőket. De elvont törvényeiket le merted hozni a Pythagoras felsőbb világából hétköznapi életed zaja baja közé is; a számok törvényeihez szabta a magad akaratját és a megmérhető dolgok szabályai szerint mérted és itelted a tudást és cselekedeteket magadnál és másoknál. Magadnál ugyanazon szigorral, mint másoknál; a tudást ép oly részrehajlatlanul, mint a cselekedeteket. Magadról szeretől mértéket venni és az nem közönséges mérték vala, sem a tudásban, sem a cselekvésben.

A mit gyermek tudásának a természeti tehetség, a mit ifjú tudásának a kitartó szorgalom, férfinének a józan, megfontoló, higgadt ítélet bírtokává tehet, abban te gazdag nagybirtokos valál. A tudásnak széles megyéje volt nyitva előtted és benne vándorolni mindig kész és fáradatlan utazó valál. Ha tanítványaidat kalanzoltad benne, akár ha önkéntes utitársakra találtál, feledtetni tudtad velők az ut fáradalmait. A tudásnak számos vidékén érezted otthon magadat. Járatos voltál ama klasszikus hajdának fenséges tájain; értetted az ott élt bölcsöknek és költőknek szavait és gondolatait. Utileved, papi diplomád bizonyosága szerint megtanultad és — írott könyved mutatja — el sem felejtetted azoknak a nyelvét, a kik istent és az ő országát hirdetik, és vajjon nem szereted-e tőlük gyakorta saját hitök, meggyőződéseik szilárúságát sürgetve tudakolni? — A tudás mezőin való bolyongásaid, vándorlásaid után pedig pihenni ama bájos vidékre tértél, hol a szépen élőfáján az összhang, a dal, a melodia terem; kedvelt hangszereid zenéje ábrándokat keltett benned szellemed saját otthonáról, szaktudományaidról, melyeknek a bennök idegen, járatlan vándor előtt rideg, zengősen ösnyeit képzelmeknek fényével hintéd be; fölemelkedtél olyankor Newtonod és Laplaceod lelkével a magasabb régiókba s a zenei összhang tégedet — a költővel szólva — a világegyetem dus összhangjára elméltetted, szemléltetve veled ama forgó táncot, melylyel a végtelen őrült fénylő naptestek kerültek be merész ívű pályán.

S ki gyönyört leltél a zene összhangjában, ki a szabályosságát bámultad a természetben: az összhangot, szabályosságát uraltad egész életedben, tetteidben is. Meggyőződéseddel összhangba tudtad hozni érzelmeidet, az eszmékkel egyenletbe tetted indulataidat, lelkesedésedet. Gyászlód övezgednek vigasztalan fájdalma a te már kihűlt szíved szerelmének viszhangja; elhagyottat kicsinyeidnek anyjok önfeláldozása, a jó nagyszülők és rokonok legmelegebb érzelmei sem fogják egészen kipótolhatni a te okos szeretetedet, melylyel őket óvtad, nevelni kezdted, s a nevelés első kincsei, melyeket elveid és szíved bányájából rájok örökségül hagyhattál, anyagi javaknál becsesebbek maradnak. Mit veszítettél ők benned! Oh ne tiltsd meg nekik, nekik ne tiltsd meg most sirniok. Hadd bucsuzzanak tőled lesújtott szívöknek nem-mérsékelt indulata szerint.

Kivánd csak tőlünk, társaidtól, férfaktól a nyugodt emlékeztetést. Kivánd emlékeznünk, hogy míg szíved hön dobogott családodért: addig megélted benne helyét a külső élet gyakorlati eszméiert való lelkesedés, az intézet, nemzetünk s a humanizmus érdekeiert hol a föllángolás, hol pedig a gyótródás. Kivánd emlékeznünk, hogy az erdélyi magyarság védelmére támadt minapi keletű mozgalomnak körünkben te valál a leghevesebb, majdnem szenvedélyes szószólója. Kivánd emlékeznünk, hogy a szegénysorsu szolga-tanulók helyzetének javításáért bátran és sikerrel szálltál síkra. Kivánd emlékeznünk, hogy azon években, mikor intézetünk vagyongügyi és erkölcsi krízisét élte, szanvedélylyel állottál résen; koezán forgott érdekei védelmében, magad meggyőződését követvén, önfeláldozó bátorsággal vettél részt. Hisz nem egyszer mondtad, hogy ez évek izgalmait másodsor átélni nem bírnád, és egészségod megrendültét az átölt izgalmak mint súlyosíták!

Való, a mi elköltözőt társunk tizenkét évi pályáját magának kétszeresen számíthatta. 1873-ban egy küzdel-

mes választás által hivaték el a tudomány templomának avatott építő-művesei közé. És — Nehémiással szólva — az napságtól fogva a kik a kőfalon munkálkodnak, és a kik terhet hordanak, azokkal egyben, a kik azokat terhelik vala, azok közül kiki egyik kezével munkálkodik, a másikkal a fegyvert tartja vala. A kik pedig építnek vala, azoknak fegyverök derekokra fel vala kötve, mikor építnek.

És te, derek építő-műves és bátor hadakozó férfiú, most fáradalmait kipihenni, harezí sebeidből gyógyulni e hant alá szállasz, mely adott sebeket és kapott sebeket örökre behelgeszi.

Meghatva állják körül nyugvó helyedet személyválogatás nélküli társaid, s bár a mennybeli változhatatlan akaraton megnyugvó szíved, de elhagyott tiedért ők is a résztvevő forró könnyével szemökben bucsuznak tőled. — Isten veled!

Ilyak, ti is, kik tanítotok szellemének és akaratának kincseiből osztoztatok, eljöttetek, jöjjetek osztozni mindnyájk megihatóságában!

Legyen szívének békessége e hant alatt! Emlőke legyen áldott az élők közt!

Az utolsó bucsuzót B o d o r J á n o s iskolai senior intézte az ifjuság nevében a szeretett tanárhoz, esengő, meleg hangon hűen tolmácsolva az ifjú sereg vesztésének nagyságát, fájdalmának tenger mélységét — következőleg:

„Aláhullottal vezérő csillagunk s csak az emlékezet viszlánya, a mi jelzi nekünk az irányt, melyben követ-hetünk. Oh mily fájó vala szemlélnünk halványulását, oh mily megdöbbentő volt látanunk — bár előre sejtők — aláhanyatlását! Szegényebb lett tanulói életünk ege egy fényes csillaggal, mely az ismeretek világító fényét, a nemes érzések apoló, fejlesztő melegét és az akaratérő tökélyt hinté sngaraiban felénk. — Nincs hát többé csak egy reménységárka is, mely — habár esalódásban — nappalod újra kelésével biztasson, pillanatra megpirsítván a régóta íjesztgető sejtelmek felleget? Vagy nem kétségbevonhatatlanul hirdeti e megnyílt sír, hogy többé már nem vagy a miénk, és nem az örökre kétségbeesetten kiáltunk fel: „én uram és én istenem!”

De ime: fájdalomunk tengerének mélyiben az örök emlékezet drága gyöngyei tűnnek fel. Ujra magunk között látunk, meglepetlenül eszményi jellemvonásaidban. Halljuk szigorú, de igazságos ítéletedet; figyelmünket lebilincseli kitartó munkásságod, soha nem alkudozó kötelességérzeted és pontosságod; esudálatra ragad hajlithatatlan szilárd jellemed; bámuljuk szellemed oly nagy gazdagságával párosult szerénységedet, és ime: mintha nem hínének tulajdon szeméinknek; mintha a megnyílt sír, a néma koporsó, a bánatfátyolozta arcok és maga e gyászos hely csak egy rémes álom múlt képei volnának esu-pán — de a te lételedben nincsen változás; eszményünk maradt te tovább is, a minek megtestesülése valál!

Es mégis . . . oh mint fáj a válás! oh mily kínzó a fájdalom, mit a végbuesu szül!

Vérző szíved mond hát utolsó isten hozzádat ez ifjú sereg, mely most, a vesztésnek nagyságában ismeri meg igazán a te nagyságodat. És itt e helyen, ismeri szent fájdalomunk templomá várazsol, legyen egy szent fogadás hozzád leginkább méltó bucsuzónk. —

Jertek hát, oh jertek nemes ifjuság! tegyünk e helyen szent fogadást, hogy bár testi szeméink elől elzárja őt a sír, de lelkünknek vezéressilaga marad továbbra is. Jertek, oh jertek, tegyünk szent fogadást, hogy a rövid időn, de oly gazdagon hintett érsny magvakat nem hagyjuk elvenni gondatlanul; hogy a gyönyörre tavaszú és gazdag nyaru élet gyümölcseit ifjú szívetünk melegével fogjuk érlelni; hogy a hivatásának élt tanár bölcs tanításait, a derek férfi jellemvonásait, melyek őt mesterévé tették közöttünk azoknak is, kik közvetlen tanítványainak nem nevezhetik magukat: a munkásságot, a pontosságot, az egyenességet, az éber lelkiismeretet, a homályt nem tűrő fényes jellemet — vagy hogy megtestesülve mondjam: már néhai Lőte Lajos tanárunk életpéldáját nem engedjük tévedni szeméink elől.

Es ha elég erős tud lenni elhatározásunk, hogy hiven meg is tartunk e szent fogadást, oh akkor — hadd hulljon a rög; nyeld el falánk sír áldozatodat; örvendj halál győzelmében: azért ő a miénk marad; te csak teste felett győztél: szelleme újra felragyog ez ifjuságnak nemes törekvéseiben.

Es most — pihenjétek meg ti kifáradt tagok; örkődjéket letelettek a hű emlékezet!

Elhangzott lelkesült szónokunk beszédes ajkáról az utolsó isten hozzád. — S mialatt a dalkar bús melodiáit szárnyára kapta a hős esti szellő: a halottak hazája egy sirbantal lett gazdagabb, a tudomány temploma egy erős oszloppal lett szegényebb. És mi némán távoztunk a szomorú képek e gazdag honából, magunkkal vive szívünkben az igaz, a nemes, a jó tanárnak áldott emlékét.

A n.-enyedi ref. egyházmegye közgyűlése.

A nagyenyedi ref. egyházmegye képvisellete rendes őszi közgyűlést folyó évi november 14-én tartotta meg Felvinczen ut. Hegedus Lajos esperes elnökléte alatt. Ezen közgyűlés lefolyásáról lapunk olvasóit a következőkben értesítjük.

Elnöklő esperes közgyűlést rövid üdvözlő beszéddel megnyitván, olvastatik a mélt. állandó igazgató-tanács leirata a marosdécei papi díjlevél tárgyában. Miatán esperes előterjesztése folytán az igazgató tanácsi leiratban feltüntetett hiányok azon része, melyek közgazgatási uton elenyészthetők voltak, időközben már elenyésztek; közgyűlés e díjlevelében foglalt azon változtatást, hogy a mintegy 30 l. véka gabonára menő kepecsőkkenés a marosdécei egyház kep e vesztéségi alapjából fedeztessék, jóváhagyó tudomásul veszi és elhatározza, hogy a díjlevél végleges jóváhagyás végett terjesztessék fel a mélt. állandó igazgató tanácsához.

Olvastatik a Bethlen-főtanoda előjáróságának átirata a torozkőszentgyörgyi papi díjlevél tárgyában. Ezen átiratban az előjáróság előre boesátván, miszerint a Bethlen-főtanoda a gróf Torozkai családnak torozkőszentgyörgyi birtokait egész terjedelmében nem vevén át, az ehhez esatolt kötelezettségek sem terhelveik egészben a főtanodát. Aztán meg méltó kifogás alá nem jöhöt okmány alapján nem is lett az egyházmegye részéről kimutatva, hogy a gróf Torozkai család az 1848. előtti időkben mekkora javadalmazásban részesítette volt a torozkőszentgyörgyi ref. papot és enekvezért. Míndezektől eltekintve s csak a czél szentségét tartván szemelőt, a Bethlen-főtanoda kész a Torozkő-Szentgyörgyön ujjonan rendszeresítendő papi állomás javadalmazásához évenként 154 frt 94 krral és 12 esomó (1 esomó 3 frt értékű) tával járni.

Közgyűlés a Bethlen-főtanoda ajánlatát méltányosnak találván, azt elfogadja s a Torozkő-Szentgyörgyön felállítandó papi állomás javadalmazását a járadékkal együtt évi 450 forintokban állapítja meg, mely összegből 110 frt ideiglenesen a „templomépítési alaptól” lesz fedezendő s egyszersmind elhatározza, hogy az egyházmegyeileg így megállított pap-énekvezéri díjlevel meg erősítés végett az állandó igazgató tanácsához szintén terjesztessék fel.

Az aranyosgyéresi egyházközség aziránti kérelme, hogy a régebbi papi és kántortanítói díjlevelek az egyházközségileg megújítottakkal hasonlítottassanak össze s az összehasonlítás után a megújítottak hagyassanak jóvá, véleményadás végett a régi és az új díjlevelekkel együtt az egyházmegyei tanácsához tetetett át.

Miatán költségvetési előirányzatát ezen közgyűléshez jóváhagyás végett alig 5-6 egyházközség küldötte bé, közgyűlés határozattal kimondja, miszerint az egyes egyházközségek presbiteriumai sürgősen hívassanak fel, hogy az 1886-ik évre szóló költségvetési előirányzatukat legkésőbb nov. 30-ig espereshez mulhatlanul terjeszék bé, a további teendők elintézésével pedig az egyházmegyei tanácsot bizza meg.

Tárgyalás alá kerül a gerendkereszturi egyházközség hátrálék kepegye. Gergelyi György volt lelkész e tárgyban benyújtott felebbezésének és a gerendkereszturi egyházközség presbiteriuma erre adott válaszában felolvasása után közgyűlés kimondja, miszerint az egyházmegyei tanács által folyó évi szent. 19-én Gyéresen tartott ülésében ezen odiosus ügyben hozott határozatát magáéva teszi.

Olvastatik az istvánházi egyházközség számos tagjainak aziránt benyújtott kérelmük, hogy azon egyházközség ez időszertint kántor-tanítójának Nagy Sámuelnek keblileg megújított és jelenlékenyen felemelt díjlevele az egyházmegyei közgyűlés által hagyassék jóvá. Ezzel kapcsolatosan felolvastatik azon egyháztagok folyamodása is, kik a kántortanítói díjlevel megújítása illetőleg telemelése ellen azon okból tiltakoznak, mert a díj telemelése folytán keletkező fizetésbeli többlet nem a felemelt képéből, hanem némely eddig az egyház által használevéztet földék jövedelméből lenne fedezendő. Miatán a kántor-tanítói díjlevelét fennebb emelni ohajtók folyamodása nagyon is hiányosan volt felszerelve, jelesen a presbiterium elnöke által a folyamodás nincs aláírva, közgyűlés ezen folyamodást szabályszerű felszerelés végett visszateszi az egyházközség presbiteriumához.

A magyarbogi leányegyház hívei orvoslatot kérnek közgyűléstől azon névtelen feljelentővel szemben, ki azon leányegyházközség híveit az állandó igazgató tanács előtt azzal vádolja, hogy hitőkkel és magyar nemzetiségűekkel mit sem gondolva, eloláhosodásnak indultak.

Miatán közgyűlés nem tudhatja, ki a feljelentő, azzal szemben a kért orvoslatot folyamodók megvizsgálására nem nyujthatta. Azonban az egyházmegyei előjáróságot utasítja, hogy járjon utána, ha azon névtelen feladó feljelentésében van-e valami igaz, s ha van, igyekezzék azt hatásköréből telhetőleg maga orvosolni, ha pedig a baj komolyabb mérveteket öltött volna, mi alig hihető, azon esetben a közelebbi egyházmegyei közgyűlés előtt tegyen jelentést.

Tárgyalás alá vetetett Benedek Ferencz bágyoni lelkész aziránti panasza, hogy a bágyoni egyház presbiteriuma panaszló részére nem szolgáltatja ki azon pénzbeli járandó-

ságokat, melyek az aranyosgyéresi lelkész részére ezen járandóságok az állított papi díjlevelben

Közgyűlés a panaszlatot megvizsgálván, kimutatva levő késpéz lehet, mivel ezen járandólevélben benn foglalt bágyoni anyaegyház pénzben évenként pont leányegyház által fizetett is benne van.

Azonban a mi az állam kormányja és az a kamarai járandóságok létrejött kiegyezés foly a rákosi leányegyház leányegyház által fizetett mánya által kiszolgált ezen többlet panasz presbiteriumát utasítja, lelkész részére tegye

Előterjesztetvén a választott ifjú lelkész, hogy az egyházmegyei választás be, közgyűlés díjak lefizetésének feltételeg kebelébe beveszi.

Ezzel a közgyűlés esperes ezen őszi közgyűlés nem teljes számban leányegyház díj össze, ez alkalommal nem v

Dehutan fél 3 óráig tagok közebe ronn deglős józsi ebédell költségre igen kevese közhangulatra nyomas

A magyarországi konv.

A magyar ref. egyház második ült őszi ültésén Miklós br. világi egyházi elnök vezetés

Kun Bertalan p. elhangzása után br. v. megjelent konvnti tázasokat megújítottak és igazolása után olvasnizsternek az állam áltiban az állam által kitárgyában kelt leirata, elfogadja, hogy az állam tekintetben az egyház tanárok visszahívhatóságának.

Ezen miniszteri másnl vette.

Előterjesztetik az államsegélyt igénylő tó dásaianak és vagyongyűlt küldött konvnti bizó ság ajánlata szerint smindenkorra szólólag évenként 2000 frt egy egyszersmindenkorra 3800 frt egyszersmindenkorra 3200 frt, a nagykörsői évenként 11.000 frt a székelyudvarhelyi 10.000 frt, a szász-szentgyörgyi 4000—

által. A csurgói és m. dásai pedig hiányos az illető előjáróságot. A konvnt kin gelyezés végett ajánlt bizottság ajánlata ért helyi tanodák folyam dessenek vissza előlj

A közigazgatási bizot hagyaték ügyére von lentés értelmében ez képpisell, melynek has a néhainak özvegyét özvegy halála után s

Zgyűlése.

selete rendes tartotta meg e alatt. Ezen kezökben ér...

ló beszéddel... tanács le... Múltán es... nészi leirat... özigazgatási... nyésztettek;... ást, hogy a... és a maros... fedeztessék... gy a díjlevél... nélt állandó

ának átírata... Ezen át... a Bethlen... zentgyörgyi... ehhez esa... a főtanodát... any alapján... va, hogy a... en mekkora... zentgyörgyi... tve a csak... en-fótanoda... szerezitendő... rt 94 krral... rult.

előterjesztésnek... gyon feláll... d együtt évi... l 110 frt... fedezendő s... gyelőleg így... véget az... k fel.

ti kérelme... az egyház... e az össze... vélemény... az egyház...

gyűléshez... üldötte be... egyes egy... k fel, hogy... atukat leg... jaszsek be... házmegyei

házközseg... s e tárgy... sturi egy... felolvasa... megyei ta... ti üléseben... va teszi.

moz tagjai... házközseg... ek kéblileg... az egyház... pesolatosan... a kántor... ellen azon... em nemely... vedelméből... tet fennebb... u volt fel... folyamodás... yszerű fel... eriumához... tot kérnek... n, ki azon... anács előtt... etiségökkel

entő, azzal... asztalására... óljárságot... feladó fel... kezzék azt... edig a baj... azon eset... tegyen je...

gyoni lel... biteriuma... li járandó-

ságokat, melyek az aranyosrákosi leányegyház részéről jennek a bágyoni lelkész részére kiszolgáltatandók, holott ezen járandóságok az aranyosrákosi leányegyház által kiállított papi díjlevélben benn foglaltatnak.

Közgyűlés a panasz tárgyát képező ügy állását behatólag megvizsgálván, határozatilag kimondja, miként parasztlónak az aranyosrákosi leányegyház lelkészi díjlevélben kimutatva levő kézpénzjárandóságához igénye azért nem lehet, mivel ezen járandóság a bágyoni egyesített papi díjlevélben benn foglaltatik s így azon 145 forintban, mely a bágyoni anyaegyház pénztárából a lelkész részére készpénzben évenként pontosan kifizetettik, az aranyosrákosi leányegyház által fizetni kellett kézpénzbeli járandóság is benne van.

Azonban a mi azon többletet illeti, mely a magyar állam kormánya és az erdélyi ref. egyházkerület között a kamarai járandóságok megváltása tárgyában közelebről létrejött kiegyezés folytán kamarai járandóságok ezimén a rákosi leányegyház lelkésze részére a magyar állam kormánya által kiszolgáltatott, közgyűlés kimondja, miszerint ezen többlet panaszlónak jog van s a bágyoni egyház presbiteriumát utasítja, hogy ezen többlet panaszt emelő lelkész részére tegye folyóvá.

Előterjesztetvén a gerendkereszturi egyház újonnan választott ifju lelkésze Kovács Józsefnek aziránti kérése, hogy az egyházmegyei papság kebelébe szabályszerűleg vétessék be, közgyűlés folyamodó ifju lelkészt, a szokásos díjak lefizetésének feltétele mellett, az egyházmegyei papság kebelébe beveszi.

Ezzel a közgyűlés tárgysorozata véget érven, előnként esperes ezen őszi közgyűlést, melyről a világi elem csaknem teljes számban hiányzott, bezárta és a házassági törvénysek ült össze. A köztörvényseknek érdemleges ülése ez alkalommal nem volt.

Délután fél 3 órakor a haza nem távozott közgyűlési tagok közébrederonultak a fő vendéglő éttermébe. A vendéglős jöztü ebédre várta vendégeit, kár hogy annak elköltésére igen kevesen jelentek meg, mely körülmény a közhangulatra nyomasztó hatással volt.

A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventjének ülései.

A magyar ref. egyház egyetemes konventje ez évben másodszer ült össze november 17-én Budapesten id. Vay Miklós br. világi elnök és Kun Bertalan püspök mint egyházi elnök vezetése alatt.

Kun Bertalan püspök emelkedett szellemű imájának elhangzása után br. Vay Miklós szívólyesen üdvözölte a megjelent konventi tagokat s azzal a konventi tanácskozással megnyitottak jelentette ki. A tagok számbavétele és igazolása után olvastatik a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az állam által segélyezett felekezeti középiskolákban az állam által kinevezendő tanárok fejelemi ügyének tárgyában kelt leirata, melyben a közoktatásügyi miniszter elfogadja, hogy az állam által kinevezendő tanárok fejelemi tekintetben az egyházi biráskodás alatt álljanak, de az ily tanárok visszahívhatóságát az állam fenntartja magának.

Ezen miniszteri leiratot a konvent vita nélkül tudomásul vette.

Előterjesztetik az egyszersmindenkori vagy rendes év i államsegély igénylő fő-, közép- és alginnasiumok folyamodásainak és vagyoni állapotainak megvizsgálására kiküldött konventi bizottság jelentése és ajánlata. A bizottság ajánlata szerint a budapesti főgimnasium egyszersmindenkorra szőlőleg 50.000 forinttal, a gyónki alginm. évenként 2000 frt egyszersmindenkorra 3500 frttal, a halasi egyszersmindenkorra 25.000 frttal, a kecskeméti évenként 3500 frt egyszersmindenkorra 5000 frttal, a kunszentmiklósi évenként 3200 frt egyszersmindenkorra 6000 frttal, a nagykörsői évenként 3500 frt, egyszersmind. 8000 frttal, a pápai egyszersmindenkorra 98000 frttal, a miskolci évenként 2000 frttal egyszersmindenkorra 50.000 frttal, a n.-enyedi egyszersmindenkorra 30.000 forinttal, a zilahi évenként 11.000 frttal egyszersmindenkorra 10.000 frttal, a székelyudvarhelyi évenként 4000 frttal egyszersmindenkorra 10.000 frttal, a szászvárosi évenként 10.000 frttal, a sepsiszentgyörgyi 4000—7000 forinttal segélyezendők az állam által.

A csurgói és marosvásárhelyi gimnasiumok folyamodásai pedig hiányosan lévén felszerelve, kiegészítés végett az illető előljárásságokhoz visszaküldendők.

A konvent kimondja, hogy az elősorolt tanodák segélyezés végett ajánltassanak fel az államnak és pedig a bizottság ajánlata értelmében; a csurgói és marosvásárhelyi tanodák folyamodásai pedig kiegészítés végett küldessenek vissza előljárásságaikhoz.

A közjogi bizottság betérjeszt a Jordán István-féle hagyaték ügyére vonatkozó jelentését. Ezen bizottsági jelentés értelmében ezen hagyaték összesen 120.000 frtot képvisel, melynek haszonélvezeti joga bekövetkező haláláig a néhaiak özvegyét szül. Földvári Juliát illeti s csak az özvegy halála után szállana a hagyaték tárgyát képező

vagyoni az országos közpénztárra. Az özvegy azonban 40000 frt végkielégítési összegért kész haszonélvezeti jogáról már most lemondani.

A közjogi bizottság az özvegy ajánlatát elfogadásra ajánlja. Elénk vita után a közjogi bizottság ily értelmű ajánlata elvileg elfogadtatván, a szerződés pontjai is megállítatnak.

(Folytatás köv.)

Kolozsvári levél.

— nov. 20.

(Az ifjuság. — Kossuth képe. — A tél. „Lázár János”. — Sorsjateki eredmény.)

Mindig vádolják az ifjuságot, hogy nem csinál semmit, pedig az az érdekes tárgysorozatú matiné (nem volt ott kérem sem chokolade, sem hideg-nyelv), melyet az „egyetemi kör” mult vasárnap délelőtt 11 órakor a redoute helyiségében rendezett, több a semminél. Hallottunk értelmes felolvasást az „egyenlőség harcáról”, szellemes eszegetést a „Tuba rózsáról”, csinos szavakat és egy pár szép magyar népdalt gyönyörű bariton hangon énekelve. Tekintve, hogy ezen matiné rendezése új eszme, és hogy ez az első kísérlet volt, szép számu közönség volt jelen.

És újra csak azt halljuk: az ifjuság nem csinál semmit. Dehogy nem. Eljár a kávéháza vendéglőbe, billiárdozik, kártyázik, hát még? Párbajoz! Tudja Isten, mintha ennek a nemes mulatságnak bizonyos periódusa volna, emlékezem, egy év előtt ismét ilyen időtájban érték egymást a párbajok. Ezen a héten már három volt. S aztán „nyugosznak” ok a hős fiúk dúló csaták után”, egyik karján, másik mellén kapott sebével őrzik az ágyat. Majd mint lábbadozó beteg halvány arccal, felkötött karral jelenik meg az utcán és lesz belőle — felhűnő ember. A jó pajtasok gratulálnak, a nők suttogják: „érdekes ember!” Az ifju felemelt fővel jár körül, mythosi alaknak képzelet magát s olyan számbandó boldogság ül az arcán. Hanem a kar meggyógyul, a halvány arc piros lesz és fájdalom a nyibusz eloszlik. Hiu szédülés. Olesó diacsőség! Az ifjuság tehát sok mindent csinál, csak hogy nem mindig helyest. Jó volna, ha dolgoznék s kimélné jobb csele buzgolkodását, mert kitűnne, mire új tavasz lesz, kizöldül a pázsit, kék ibolyák és fehér gyöngyvirágok fakadnak, nem fakadnak-e vörrozsák is a magyar ifjak számára odalenn a Balkán bércei között!

Már tíz nap óta van Kossuth Lajos képe a redoutban kiállitva s még mindig tömegesen látogatja Kolozsvár hazafias polgársága a kiállitást. A 10 krajczárt tevő belépti díj az E. M. K. E. alap javára fordittatik. A Parlaghy Vilma k. a. esete által készült két olajfestmény valódi művészi alkotás. A kik Kossuthot közelebről látták, mondják, hogy mindkét kép a megszólalásig hű. Mindkét kép ült helyzetben ábrázolja a legnagyobb magyart. A lelkes kék szemek, a jóságos arc, a mély gondolkodást előlülő magas homlok, hozzá a tisztos hó szakáll és haj: nem közönséges benyomást tesznek a szemelőre. Érdekes a kép mellé szintén kiállitott s Parlaghy Vilma kisasszonyhoz írott levele Kossuthnak, melyben köszönetét és halájt fejezi ki a művésznő iránt e festményekért. E reszketeg, de még mindig határozott vonásokkal írott levél néhány sorában is híven visszatkrözdök Kossuth az ember, az apa, a hazafi és a mély gondolkozó.

Tél van. Olomszian felhők borítják az eget. Közel s távolban fehér a táj. Ködös, hideg a lég. Az ablakokra jégvirágok rajzolódnak, a fákon zuzmora-foszlányok lengenek. A szél süvölt s barátságatlanul csapkodja a havat az ember szemé közé. Ilyen időben mondja Bakovay Absentius betéved az ember még a — taterembe is. Igen bizony, mert ott fűtenek s ilyenkor csak meleg szobában van az élet. A téli kabátok (tiszelet a kivételeknek) tömegesen hagyják el a zálogházat. Az emberek gyorsabban járnak az utcán, kevesebbet dolgoznak s többet alsznak. A kandalló a szoba legkedvesebb butora ismét, mely körül esténként mesélni, regélni mosolygó arccal gyűl össze a család apraja-nagyja. Oly kedvesek is így a téli esték! De hát a kinek eddig a bokor is szállást adott, a kik eddig talán éheztek, de most éheznek és láznak, azoknak nagyon szomorúak a téli esték.

Elkezdődnek maholnap a téli idény mulatságai: estélyek, hálók, korecsolyázás. A sport emberei már vizsgálják ha nem fagy-e a sétatéri hó? A színházba is többben s gyakrabban eljárnak. De mióta előadtak a közelmúltban dr. Lázár János Ferenczi Zoltánját — pardon — dr. Ferenczi Zoltán „Lázár János”-át, azóta közönségünk nem mer új darabokba menni. Dr. Ferenczi néptragoediájában az a hiba, hogy nincs benne sem nép, sem tragédia. Még nem láttam olyan tragoediát, a melyben oly jól lehessen nevetni, mint ebben. Az emberek könnyeznek de nem a meghatottságtól, hanem a nevetéstől. Valaki a nézők közül azt a megjegyzést tette, hogy az események fejlődésében nagy megszakítások vannak. — mire szomszédja azt válaszolta: „illik hozzá, hogy szökőssék, azért kakash.” Tudvalevőleg dr. Ferenczi „Aranykakas” ezimű népdramát is irt. Az utolsó jelenetben — mikor Lázár János boszujában és elkeseredésében saját házat dühöngve rombolni kezdi — sokan aggodva ismételték: „Le kell fogni!” Lázár János alapfogolata és

jellemfestése ugy hasonlít a Lear királyhoz, mint a másolat szokott az eredetihez hasonlítani. Ezt az igazságot érezhette is mindenki, ki e hó 19-én előadott Lear királyt megnézte. Ez már élvezetes este volt. Kovács Gyula (Lear) remek alakítása és művészi játéka elragadtatással töltött el. Gyönyörű szavallása, érzelmes hangja hullámzásba hozta a szív alvó érzéseit. Itt már igazán lehetett sirni. Meghajoltunk a szerző nagy szelleme és a művész játéka előtt.

Kolozsvár városa is elküldte üdvözlő feliratát Tisza Kálmán miniszterelnöknek; tulságosan hízlgő és alázatos kifejezésére nézve azonban megjegyezzük, hogy az igaz érdemet elismerés illeti, de legyen annak kifejezése férfias nemes, méltó a személyhez, a kinek- és az ügyhöz, a miért adatik.

Hir szerint városunk kis és nagy dobjait igazítják: ezek a hangszerek ép oly elmaradhatatlanok az adóvég-rehajtás foganatosításánál, mint a temetésnél a harangok. Szomorú idők!

Mégis csak szeszélyes az a szerenese! A kiállitási sorshuzáson egy paraszt ember „berendezett író szobát” nyert, gróf Andrássy Gyula pedig egy kis bögőt! A sors ugyan megréftálta a nemes grótot. Vajjon melyik zenekarba fog működni hangszereivel? „Székely Huszár” azt mondja, hogy az európai nagybatalmak concertjén fog fellépni. — igen ám, de ott a p r i m e t Bismarck huzza!

Kámeri.

VEGYES HIREK.

— Lapunk tisztelt barátait kérjük, miszerint áldozatokkal fenntartott megyei közlönyünk érdekében előfizetési díjakat beküldeni sziveskedjenek.

— Dr. Barcs Ferencz nagyrépost ur, kinek köztiszteletben álló személye nehéz betegség által volt sújtva, őszinte tisztelői öröme, már veszélyen kívül van. Adjon az ég erős és hosszú életet megyei közéletünk e kitűnő férfának!

— Dr. Mán Tivadar gy.-fehervári alügyész Debreczenbe helyeztetett át hasonló minőségben.

— Gyula-Fehervárt főkapitányú Róth Keresztély ügyvéd választott meg folyó hó 18-án.

— A m. décei ref. egyházközségben a papválasztás folyó nov. hó 15-én ment véghez a legszebb rendben és egyetértéssel. Megválasztatott mondhatni összes szavazattal (csak 4 szavazatot nem nyert meg) Ferencz Sámuel, a Bethlen-fótanodának egyik volt kintű növendéke, néhány hó óta enyedi segéd-lelkész. Gratulálunk décei szomszédainknak ezen szép és minden valószínűség szerint szerencsés választáshoz, kik Ferencz Sámuel személyében egy kiváló képzettségű, megnyerő bánásmódu és egy ref. lelkész elhivatásának, a mi viszonyaink között nem csak a vallásérköcsi élet emelésére, hanem egyszersmind a magyar hazafias érület ápolására és fenntartására nézve is fontos volta tudatával bíró ifju lelkészt nyertek. — Hisszük, hogy a décei ref. egyház újonnan választott ifju lelkésze idővel méltó utódul fogja kinöni magát elődeinek s legkivált feledhetlen emlékü közvetlen elődének, a derék néhai Horváth Sándornak, ki oly nemes önmegtadással, fáradhatlan kitartással, s valódi kalvinista paphoz méltó buzgósággal építette Décsen 14 évi időfolyam alatt isten országát, élesztette és ápolta híveinek lelkekben a magyar hazafias érület szent tüzét. Kisérje áldás és szerenese annyi jelesek nemes versenyzése mellett megnyert szép állomásán kifejtendő munkásságát.

— Az alsófehérmegyei tanító egyesület folyó hó 18. és 19-én tartotta meg érdekes közgyűlést ngos Gáspár János ur előklete alatt; ezen ülés leírását tárgyhalmaz miatt csak jövő számunkban adhatjuk, valamint azon gyönyörű felolvasást is, melyet ez alkalommal dr. Bariók György egyesületi tag tartott.

— A Bethlen-fótanoda theel. dalkara tegnapi hirdetett hangversenyt folyó évi december hó 5-dikén fogja megtartani.

— Széngőznek s nem — miut hire volt — gyilkosságuk áldozatai Moruska Szimion és neje benedeki lakosok. Moruska miut igen jógyekezetű s megbízható ember esürbör volt Reinbold Olivér benedeki birtokos udvarában s egy újonnan emelt boronaházban lakott, melynek falai be voltak vakolva. A rozsz mesteremberek, kik folyton ígértették, hogy az új háza a megrendelt kemenczét felállítják, de szavukat nem váltották be, arra kényszeríték tél közeledtével Moruskát, hogy saját kezűleg lásson a doighoz s állitson olyan kemenczét, a milyent tud. Szerencsétlenségére nem volt elég jártas az ily dolgokban, a kemenczét igen közel állította a boronafalhoz, mely a folytonos tüzelés miatt a vakolat alatt elkezdett lassan égni s a lakást szőnéleggázzal árasztotta el a nélkül, hogy a bennlakók az álnok ellenséget észrevették volna. Mikor a lappangó tűz kitört s a fedélzetbe kapott, az oltásra siető falusiak nem látván sehol a háziakat, a lakás ajtaját betörték s a nőt már meghalva, a férjet hal-

dokolva ronszolták ki, hogy benn ne égjenek. Másnapra a férfi is meghalt. A törvényszéki vizsgálat s hullabontás szövegét mérgezés derített ki, mint halál-okot. A szerencsétlenek mint igen jóvaló románok, kik gazdájukhoz nagy ragaszkodással voltak, általános részvét tárgyai a községben.

Az alvinczi dal- és zeneegylet folyó évi nov. 28-án tánczezel egybekötött hangversenyt rendez Alvinczen a „Galamb” vendéglő termében. — A befolyó tiszta jövedelem az egylet hangszereinek kiigazítására fog fordítani.

Szabad-e a férjnek feleségét verni? Németországban a bírói törvényszék nemrég ezzel a fontos kérdéssel foglalkozott. E legfőbb bíróság ugyanis a következő esetben ítelt: A büntetőtörvényszék egy férjet, ki feleségét kötelességtelen cselekedet miatt megverte, szándékos testisértés miatt elítélte. A bírói törvényszék elvetette a férj felelőtlenségét és végzését így indokolta: „Az a kérdés, vajjon jogában áll-e a férjnek feleségét megfenyíteni, miután erre vonatkozólag nincsenek bírói törvények, az országos törvény, ebben az esetben tehát a porosz törvény szerint ítélendő el. Ez a törvény pedig ilyen jogot sehol sem ismer.” Poroszországban úgy látszik, nem ismerik azt a magyar közmondást, hogy a pénz olvasva, az asszony verve jó.

Piaczi árjegyzék. Nagy-Enyed, 1885. november hó 19-ről. Egy hectoliter tisztabuza 5 frt — kr, rozs 3 frt 75 kr, elegy buza 4 frt 50 kr, tőrökbuza 3 frt — kr, zab 2 frt — kr. Egy kilo marhahús 32 kr, sertésbúza 36 kr, borjúhús 28 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS   **TÖRÖK BERTALAN**

Kiadó-tulajdonos **WOKÁL JÁNOS**

Sz. 3356—885.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tealkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kinstár végrehajtható 45 frt 80 kr tőke, ennek 6% kamata, 7 frt 25 kr költség követelésnek kielégítése végett végrehajthatást szenvedő Bodogai Ván és kiskoru testvérei Szilvestru, Anna, Simion és Máriaának a diódi I. rész. 123 sz. tjkvben A+ 1-3. rendszám fekvőségeik 426 forint megállapított kikiáltási árban Diód község előjárósági helyiségében 1885. évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-ez. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli tealkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Diód község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. szept. 10-én.

Sz. 3357—1885.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tealkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kinstár végrehajtható 93 frt 44 kr adó, és 27 frt illeték összeg tőke, s ennek 6% kamata, 10 frt 75 kr költség követelés kielégítése végett végrehajthatást szenvedő Ilyés István mint gyám által képviselt Ilyés Zsuzsánna és György kiskoruknak a m-becezi 107 sz. tjkvben A+ 1. 5. 8. 15. 18. 21—25. rdsz. fekvőségeik 799 forint megállapított kikiáltási árban M-Beeze község előjárósági helyiségében 1885. évi nov. hó 27-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-ez. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után két egyenlő részletben, 30 és 60 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli tealkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és M-Beeze község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. szept. 10-én.

Sz. 2699—1885.
tkvi

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tealkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy gyámári Salamon Jozsef végrehajtható 70 frt tőke, ennek 188. apr. 24-évi 6% kamatai 13 frt 5 kr költség követelésnek kielégítése végett végrehajthatást szenvedő Mojszes Todornak az a-gáldi I. rész 156 sz. tjkvben A+ 1. rend 257. 258 hrszám 5 rend 1090 hr., 11 rend 631 $\frac{1}{2}$ hrsz. fekvőségei, 313 frt megállapított kikiáltási árban és Kreez Jón 1. Petrunak az a-gáldi I. rész 433 sz. tjkvben A+ 2. rend 1914. hrsz. fekvősége 82 frt megállapított kikiáltási árban Alsó-Gáld község előjárósági helyiségében 1885. évi november hó 23-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-ez. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló 3 egyenlő részletben az árverezés jogerőre jutása után 30, 60 és 90 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli tealkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Alsó-Gáld község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1885. szept. 2-án.

4635—887.
közig.

Arverési hirdetmény.

Nagy-Enyed város közönségének három, a város belterületén fekvő vízi majorsági lisztelő malma, továbbá a piaci és vásárvám szedhetési joga 1886. január 1-től számított 3 évre folyó évi november 30-án délelőtt 10 órakor a városházánál megtar-

tandó nyilvános árverésen haszonbérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár egy évi bérré:

1. a tótutezai vagy felső malomért 1720 frt
2. a közbelső " 3177 "
3. a alsó " 2400 "
4. a vásárvám szedési jogért 4800 frt.

Az árverési feltételek a tanácsi irodában hivatalos órákban betekintheők.

Felhivatnak bérleni kívánók, miszerint a fenn kitézött helyen és időben a kikiáltási ár után számítandó 10% bánatpénzzel ellátottan személyesen jelenjenek meg, vagy írásbeli zárt ajánlataikat a 10% bánatpénz melléklése mellett tanácsunkhoz a kitézött árverés megkezdési ideje előtt küldjék be.

Városi tanács.

Nagy-Enyed, 1885. novembr 5-én.

SZERENCSE-HIRDETÉS.

Meghívás a Hamburg város által biztosított nagy pénz-sorsjáték nyereséjében való részvételre, melyben 9 millió 880-450 márka lefog biztosan nyeretni.

Ezen előnyös pénz-sorsjátéknak, mely tervszerűleg csak 100,000 sorsjegyből áll, következő nyeresémei vannak:

A legnagyobb nyeresemény 500,000 márka	56 nyeresemény a 5000 márka
Jutalomnyeresemény 300,000 m.	106 " " a 3000 "
1 nyeresemény a 200,000 márka	253 " " a 2000 "
2 nyeresemény a 100,000 márka	818 " " a 1000 "
1 " " a 90,000 " "	512 " " a 500 "
1 " " a 80,000 " "	818 " " a 500 "
2 " " a 70,000 " "	250 nyeresemény a 300, 200,
1 " " a 60,000 " "	150 m., 31720 nyer. a 145 m.,
2 " " a 50,000 " "	7990 nyer. a 124, 100, 94 m.,
1 " " a 30,000 " "	8850 nyer. a 67, 40, 20 m.,
5 " " a 20,000 " "	egészben 50,500 nyeresemény
3 " " a 15,000 " "	fog néhány hónap alatt 7 szá-
26 " " a 10,000 " "	kasban, biztos nyeresemények.

A főnyeresemény I. classis 50,000 m., a II-ik nyer. hág 60,000 m., a III-ik 70,000 m., a IV. 80,000 m., az V-ik 90,000 m., a VI. 100,000 m., a VII. 200,000 m., a jutalomnyeresemény 300,000, azaz 500,000 m. is.

Az első nyereseményhúzás hivatalosan november 9-re van meghatározva, melyhez egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 60 kr., vagy 6 m. egy fél " " " 1 frt 80 kr., vagy 3 m. egy negyed " " " 90 kr., vagy 1/4 m.

Ezen államilag biztosított eredeti sorsjegyek (nem az elhított igérvények) a díj bérmentes beküldése után a leg-távolabbi vidékre is elküldetnek.

Minden résztvevő az eredeti sorsjegyben, mint az állam peeséttel ellátott eredeti húzástervet is ingyen fogja kapni, s a megtörtént húzás után azonnal a hivatalos nyereseményjegyek felhívás nélkül megküldetik.

A nyeresemények kifizetése és elküldése az érdekelt-uek közvetlenül, pontosan s a legszigorubb titoktartás mellett általam fog megtörténni.

Minden megrendelés, vagy postautalvány lapon, vagy ajánlott levélben tehető

folyó évi december 9-ig forduljanak a közelebbi huzás végett megkeresésükkel bizalom-teljesen

id. HECKSCHER SÁMUELHEZ
Bank- és váltóiroda HAMBURGban.

K ö n y v n y o m d a

Wokál János
könyvárus és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja jól berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely egy egész új nagy gyorsajtóval és a hozzá megkívántató betűkkel van ellátva; elvállal mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos iver, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, név- és meghívó jegyek, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek, barom-utlevek, vásár-czédulák, hirdetmények, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szak-mába vágó munkák izléses kiállítását.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli tealkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Diód község előjáróságánál megtekinthetők.

kölcsön-könyvtáramat,

mely áll 3200 magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvénydíj nagyon esekély. Vidéki olva-sók előnyben részesülnek. Végül ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETEMET,

melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, új díszmunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek.

K ö l c s ö n - k ö n y v t á r

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában N.-Enyeden.

Szerkesztői irod Nagy-Enyeden A KIADÓHIVATAL hová lap szellemi részét közlemények küldend

Kiadóhivatal Wokál János könyvkeres hová az előfizetések és hird bérmentesen küldend Kéziratok nem adatnak

Az erdélyrészi m

Ha azonban a fen ködésünket főleg a köz irányzandónak, azért ejtetheti el, csak hogy e mozognia.

Névszerint rendsz hatik közgazdasági inté azok létrejöttét első so folyólag földmívelő és szám és anyag beszerze társulatok alakítását kez ben segélyezheti is. Ez it kiszemelésére kell főleg vidékeken ilyen kezden

Nem ilyen termész adata körébe tartozónak egylet fiókjanak terület zosót.

A magyarországi mint kulturális tekintet az ország északi részét működése vonzotta oda tette kis Svájcezzá a Sz ványriek nélküli virázz dag területünkön semm

Ezen kívül közre lődésnek területén való ket bizonyos iparágakb társára más vidékekről k

Hazafias, ugy mi teendő a székely ki gotra való irányítá kely cselédség és mun a nyugotra jönni hajl czélra a Kralovanszky, hatása iránti tájékozás közreműködés által tör

Utóbbi célznak e a legkétségesebb s egy működése, ha bekövetk de teljesen szem elől

TÁ

Löte La

Gyakran fel-fel megdöbbenre kérdem el, hogy még egy ha tőkön este még Arag este még társalkodni lottál, panaszos felkiá egy órakor már örök bában, fekete ravatal földbe, fekete éjszakát eleven itt fenn. A fő a szív, mely annyit s schol köztünk, élők

Akárhogy mag visszatetsző, logikála életben maradunk. A tudomány, akárhogy tészet: — nyugtalann érthetetlen! Hiába m hasonlón nyilatkozta tani, hogy e világon len, hanem minden szerint változik: szív tam elfojtani s te ko

Igaz, te, ki me